

Preek over Ruth 1,19b-22 – Beslissend is niet het lot, maar onze houding tegenover God

Orde van dienst

Voorzang: Gezang 445, 1 en 2
Votum en Groet
Zingen: Gezang 445, 3
Gebed om het licht van de Geest
Lezen: Ruth 1,19b-22 en Romeinen 8,31-39
Zingen: Psalm 107, 2. 3 en 4
Verkondiging van Ruth 1,19b-22
Zingen: Gezang 429
Dankzegging en voorbeden
Collecte
Geloofsbelijdenis (gezongen)
Zegen

Gemeente van onze Heer Jezus Christus!

Als je heel lang niet in de kerk bent geweest, dan kan de eerste keer dat je weer gaat heel spannend zijn.

Dat is al zo wanneer je een tijdje ziek bent geweest.

Maar helemaal als je om één of andere reden ooit bij de kerk bent weg gegaan.

Spannend!

Al die ogen, die kritische blikken!

De bijna hoorbare gedachten: Hé, daar heb je hem/haar ook weer.

Dát is een tijd geleden!

Wat doet-ie hier na zo lange tijd?

Och, misschien denken de meesten dat niet eens.

Maar jij, die voor het eerst de kerk weer binnenkomt, meent argwanend dat iedereen wél zo denkt.

Je bent gespannen en nerveus.

Je hebt het idee dat iedereen op je let en over je praat.

Je bent geneigd onmiddellijk scherp te reageren als je meent een opmerking te horen, waarvan je vermoedt dat die op jou slaat.

Zou Naomi zich ook niet zo gevoeld hebben toen ze voor het eerst na jàren weer in Bethlehem terugkwam?

Tien jaar geleden was ze naar Moab vertrokken met haar man en haar beide zonen. En nu keert zij als een geslagen weduwe weer in de vaderstad terug.

In haar hart heerst de bitterheid.

Ze weet van de HEERE alleen dat zijn hand tegen haar is uitgestrekt.

Blind is ze voor het goede dat Hij haar toch óók maar gegeven heeft in Ruth.

Ruth die zo overtuigd haar geloof beled in Israëls God.

Die ondanks Naomi's afstotende houding nog maar één verlangen kent: wonen bij God in het beloofde land onder het volk van zijn verbond.

Maar het enige dat Naomi weet is dat Gods hand zwaar op haar drukt.

Ja, Naomi spreekt over de hand van God.

Daaruit blijkt dat zij een gelovige vrouw is.
Naomi is er van overtuigd dat haar leven wordt geleid door de HEERE.
Ze gelooft niet in het blinde noodlot.
Ze gelooft niet dat de dingen zomaar gebeuren.
Naomi belijdt dat God te maken heeft met de gebeurtenissen van haar leven.

Nu, dat is toch al heel wat als iemand dat gelooft.
Als je alleen in het toeval gelooft is het leven toch een zinloos gebeuren.
Dan is er geen vaste lijn in je leven en ook niet in de wereldgeschiedenis.
Maar zo denkt Naomi niet.
Zij gelooft stellig in Gods leiding.

Maar in die leiding geloven is nog niet hetzelfde als die leiding ook van harte en vol vertrouwen te aanvaarden.
Uit alles blijkt dat Naomi met dat aanvaarden van Gods leiding verschrikkelijk veel moeite heeft.
Misschien kun je zeggen: juist omdat Naomi gelooft in de leiding van God heeft ze het zo moeilijk.
Maar dat komt omdat Naomi nog niet de juiste houding tegenover God gevonden heeft.
En juist onze houding tegenover God is beslissend voor ons levensgeluk.

Wat maakt dat een mens gelukkig is of niet?
Wat is bepalend voor uw of jouw geluk?
Zijn dat de omstandigheden waarin u verkeert?
Wordt jouw geluk bepaald door je gezondheid?
Door het fijne werk, dat je doet?
Door het bedrag op je spaarrekening?
Of omdat je een fijn stel vrienden hebt of een goed huwelijk?
Dat zou je misschien wel zo zeggen.

Maar als je om je heen kijkt kun je mensen tegenkomen, die getroffen worden door slag op slag en die daardoor toch niet gebroken worden.
En er zijn anderen, die om zo te zien alles mee hebben in het leven
En toch vinden ze geen rust en kennen ze geen vrede in hun leven.

Daarom geloof ik dat ons levensgeluk niet staat of valt met wat we meemaken.
Goede of kwade dingen.
Maar beslissend is veelmeer de manier waarop we erop reageren.
En voor gelovigen geldt dan: beslissend is niet ons lot, maar onze houding tegenover God.

Hoewel, mensen in onze omgeving kunnen daar wel grote invloed op uitoefenen – op de houding die we aannemen.
Een invloed ten goede of ten kwade.
De kring van mensen, waar we bij horen, kan een flink woordje meespreken.
Zo ging het tenminste wel met Naomi.

Hoe zal Naomi zich gevoeld hebben toen ze door de poort van Bethlehem trok.
Na jaren loopt ze weer door de bekende straten en langs de vertrouwde huizen.

Met het herkennen van de mensen zal ze meer moeite hebben gehad.
Tien jaar – wat kan een mens veranderen in die tijd!

Nou ja, laat ze zelf maar niets zeggen.
Ze is beslist ook niet meer die ze was.
Ze zal als vrouw heel goed geweten hebben hoe het lijden haar heeft getekend.
En niet in haar voordeel.
Ze heet Naomi.
Liefvallige – betekent haar naam.
Maar is dat geen vlag op een modderschuit geworden?
Zal ze niet achterdochtig geprobeerd hebben in de ogen van ieder, die ze tegenkomt,
te lezen hoe er over haar gedacht wordt?
Zal ze niet haar oren gespist hebben om te horen wat men over haar zegt?

In het kleine Bethlehem zijn het vooral de vrouwen die Naomi een aantrekkelijk
onderwerp van gesprek vinden.
En daarbij is het ach en wee niet van de lucht.
Och, och, ze hebben wel met haar te doen, de arme stakker!
Haar man dood, geen kinderen meer.
't Is toch wat!
En wat ziet ze d'r uit!
Je zou haar haast niet weer kennen.
O, heb je haar nog niet ontmoet?

Nou, alle fleur is er wel voorgoed af, hoor!

O, daar komt ze net aan.

Kun je zien dat ik geen woord teveel zeg.

Onder doodse stilte gaat Naomi dan de vrouwen voorbij.
Ze voelt hun blikken in haar rug.
En dan hoort ze nog net één van hen halfluid zeggen: Is dat Naomi?

Meteen keert ze zich om.
En voor de oren van de verblufte vrouwen spuit ze verbitterd haar gal.
Die op zichzelf vrij onschuldige opmerking, doet bij Naomi de emmer overlopen.

Een op zichzelf vrij onschuldige opmerking, zeker.
Maar de vrouwen van Bethlehem zijn er wel mee beneden de maat gebleven.
Ik bedoel, beneden de maat die binnen de gemeenschap der heiligen gelden moet.
Deze vrouwen komen niet verder dan tot beklag met Naomi.

Nu kan beklag heus wel sympathiek zijn.
Maar als het daarbij blijft!
Bovendien, de vrouwen praten óver Naomi.
Maar wie richt het woord tót haar?
En had vooral dat niet moeten gebeuren?

Want wat gebeurt hier eigenlijk?

Een lid van Gods volk, dat dit volk verlaten heeft, keert terug bij haar volk.
Een kerklid dat zich onttrokken had voegt zich weer bij Gods gemeente.
Dat is toch niet niks!

Had in Bethlehem eigenlijk geen gejuich op moeten gaan?
Meid, wat heerlijk dat je de weg weer hebt teruggevonden naar het land van de HEERE, waar
zijn beloften gelden!

Nu zal het weer goed met je worden.
Vertrouw er maar op dat God een keer brengt in jouw lot, zoals Hij het immers ook
gedaan heeft in het lot van ons volk.
Zeg, Naomi, je weet toch al wel dat we hier geen honger meer hoeven lijden, hè?
O, nu we het er toch over hebben, je blijft vandaag natuurlijk bij ons eten.

We hebben weer genoeg.

Ja, neem gerust je schoondochter mee.

Trouwens, trek maar voor een tijdje bij ons in.

Dan kun je op je gemak uitkijken naar onderdak en alles weer op orde brengen.

En echt, Naomi, al lijkt nu alles donker in je leven, je gelooft toch niet dat God jou in de steek
laat?

Je kent toch zijn beloften?

Wat denkt u, broeders en zusters, zou Naomi, als ze zó ontvangen was, ooit tot haar
bittere klacht gekomen zijn?
Kijk, dat bedoelde ik zo even, toen ik zei dat de kring waartoe we behoren van grote
invloed kan zijn op onze houding tegenover God – ten goede, maar ook ten kwade.
Zijn we als gemeente in dit opzicht onze verantwoordelijkheid jegens enkelingen in
ons midden wel bewust?

De houding van Bethlehems vrouwen doet Naomi in haar houding tegenover God nog
verder doorslaan naar het negatieve.
Ze bekijkt zichzelf met hún ogen.
En dan ziet ze zichzelf helemaal als iemand, door God geslagen en verstoten.

Ik weet heus wel, zegt Naomi, dat mijn naam niet meer bij me past.
Liefvallige - 't mocht wat!
Noem me alsjeblieft niet meer zo.
Zover is het met me gekomen dat mijn eigen naam me als spot in de oren klinkt.
Je kunt me beter Mara noemen – bitterheid.
Want bitter is mijn lot.
Nee, zeg maar niets!
Ik weet waar het van komt.
Ik weet ook wel wie mijn leven leidt.
Dat is de Almachtige.

Ik ben Hem in Moab echt niet vergeten, als jullie dat soms denken.
Trouwens, daar kreeg ik nogal de kans voor!
Moet je zien wat er van me geworden is.
Wat was ik rijk, toen we weggingen.
Zeker, we leden honger en gebrek.
Daarom gingen we juist.
Maar ik had tenminste m'n man nog en m'n zonen.
Maar de HEERE heeft ze me ontnomen.
Tja, ik zal het wel aan Hem verdiend hebben, zal ik maar rekenen.
Maar het is wel hard, wat de Almachtige mij heeft aangedaan.

Zo klaagt Naomi haar nood.
Ze noemt God de Almachtige.
Een prachtige naam voor God.
Ik denk aan de prachtige belijdenis van Zondag 9 van onze Catechismus.
Op de vraag wat we geloven als we zeggen: Ik geloof, in God de Vader, de Almachtige... luidt het antwoord: Ik vertrouw zo op Hem dat ik niet twijfel of Hij zal zorgen voor al wat mijn lichaam en ziel nodig hebben, en ook hal het kwaad, dat Hij mij in dit moeitevolle leven toedeelt, voor mij ten beste keren. Immer, Hij kan dit doen als een almachtig God en wil het ook doen als een getrouw Vader.
De belijdenis van Gods almacht is de gelovige van Zondag 9 tot troost.

Maar uit alles blijkt dat Naomi uit Gods almacht zeker geen troost put.
Integendeel, ze ziet die almacht alleen maar als de oorzaak van haar droeve omstandigheden.
Ze ziet die almacht slechts tégen haar gericht.

Mogelijk spreekt hier ook haar kwade geweten.
Ze zegt hoe God tegen haar getuigd heeft (vs. 21).
En ze gebruikt dan een term uit de rechtsspraak.
Het betekent zoveel als dat God haar voor de rechtbank heeft aangeklaagd als iemand, die het verdient te worden verstoten.
Haar weduwschap en haar kinderloosheid bewijzen, dat ze niet meer mee mag doen.
Ze is als een abces weggesneden uit de gemeenschap van haar volk.
God heeft tegen haar getuigd.

En ziet ze niet terecht een duidelijk verband tussen haar lot en haar schuld?
Lag er in háár leven inderdaad niet een link tussen zonde en tegenslag?
Nee, meestal kan en mag je dat niet zo duidelijk aanwijzen.
Maar heeft God in zijn daden en in zijn leiding van haar leven inderdaad niet tegen Naomi getuigd?
Door naar Moab te gaan en het land der belofte te verlaten, is haar leven Mara – bitterheid - geworden.
Was dat niet te verwachten?
Zal een mens niet maaien, wat hij heeft gezaaid?

De HEERE heeft tegen Naomi getuigd.
Inderdaad, maar is het een vals getuigenis?
En wat nog belangrijker is: is God in zijn getuigenis alleen maar tégen Naomi?

Zeker, het is waar.
Wat een mens zaait, moet hij vaak ook maaien.
God houdt de gevolgen van onze zonden lang niet altijd tegen.
Wie zijn heilzame geboden overtreedt krijgt met de consequenties te maken.
Een alcoholist kan het aan zijn lever krijgen.
Wie sexueel losbandig leeft kan aids krijgen of een andere ernstige ziekte.
Wie niet verantwoord met zijn tijd omgaat, maar verslaafd raakt aan zijn werk, moet het soms flink bezuren.
Wie nooit tijd en aandacht voor een ander heeft, zal merken dat hij vereenzaamt.
En dan kan de klacht van Naomi ook in zo'n leven aktueel worden: de HEERE heeft tegen mij getuigd en de Almachtige heeft mij veel kwaad aangedaan.

Maar wat Naomi niet onderkent is, dat God zelfs in zijn getuigenis tegen haar nog voor haar is.
Dat God zelfs in zijn getuigenis tegen haar nog uit is op haar heil.
Zeker, Naomi is volkomen ontluisterd.
Maar zou ze misschien niet in Moab gebleven zijn als dit alles haar niet overkomen was?
Heeft juist ook haar harde lot haar niet weer teruggedreven naar het land der belofte?

Want God, de HEERE – zeker, de Almachtige – is ten diepste niet tegen ons, maar vóór ons.
En wij, die Christus kennen, kunnen dat zeker weten.
Op zijn heerlijkst heeft God zich bekend gemaakt in Christus, de Rechtvaardige, die stierf voor goddelozen.

Maar nu mag er dan ook geen moment meer aan getwijfeld worden dat God vóór ons is.
God is geen ogenblik tegen ons, maar eeuwig voor ons.
En als God voor ons, wie zal dan nog tegen ons zijn?
Hoe zal Hij, die zelfs zijn eigen Zoon niet gespaard, maar voor ons allen – zondaars, overtreders van Gods wet, bezorgde kleingelovigen die we vaak zijn – overgegeven heeft, ons met Hem ook niet alle dingen schenken?

Nee, op die manier als wij dat weten, wist Naomi het nog niet.
Maar ze kon toch wel weten van de openbaring van de trouw van Hem, die zijn goedertierenheid handhaaft, die ongerechtigheid, overtreding en zonde vergeeft.
Ze leefde toch in de tijd van de richters, toen God telkens weer terugkeerde tot zijn volk dat even zovaak weer bij Hem wegliep?
Doet ze de God van het Verbond geen onrecht door alleen maar te spreken van zijn Almacht die zich tégen haar keert?

Voor Naomi lijkt God mijlenver.
Het is maar goed, broeders en zusters, dat God er niet op wacht tot wij in dankbare verwondering eindelijk eens door hebben hoe wijs en goed Hij handelt, voordat Hij met ons verder gaat.
Nee, God gaat gewoon met ons verder, ondanks het vele dat Hij soms van ons slikken moet.
En terwijl wij voortgaan in de sleur van ons leven en onze dagen verglijden in zuchten en klagen, is God allang bezig het wonder te werken.

We zien het niet altijd, maar juist dat doodgewone, alledaagse leven is boordevol van Gods aanwezigheid, zijn hulp, zijn heil, zijn vrede.

Naomi ziet alleen nog maar dat God tegen haar getuigt.
Maar God is allang bezig minstens zo hard te getuigen van zijn trouw aan zijn beloften en van zijn verbondsliefde,
Van zijn trouw en liefde, die Hij juist in en door háár geslacht op z'n heerlijkst openbaren wil.

Het is opvallend hoe Ruth in heel het verhaal van Naomi geen enkele plaats heeft.
Zij komt er niet in voor.
Zij kan kennelijk de leegte in Naomi's leven nog niet voor het geringste deel opvullen.

Maar ook al komt ze niet voor in het verhaal van Naomi, ze heeft wel degelijk een plaats in het verhaal van God.
En door de Heilige Geest gedreven herstelt de schrijver van deze geschiedenis dan maar het verzuim van Naomi met de woorden.
En het is net alsof hij nog zoveel mogelijk woorden aan Ruth wijden wil, waar Naomi in gebreke is gebleven.
Zo keerde Naomi terug mét Ruth, de Moabietische, haar schoondochter, die met haar uit het veld van Moab meegekomen was.

En dan is er tenslotte ook nog dat andere woord over de velden, die wit zijn om te oogsten, waarvan zij straks mogen leven.
Zie je het dan niet, Naomi?

Nee, ze ziet het niet.
Evenmin als wij zien wat God voor morgen al voor ons klaar heeft liggen.
Maar opdat wij er een vermoeden van zouden hebben, om onze verwachtingen te spannen, heeft God dit boekje in zijn Woord laten opnemen.
Hoe God in het gewone, alledaagse leven werkt aan ons heil.

Wij zien alleen maar de wegen waarop wij proberen vooruit te komen en zo vaak stuk lopen.
Maar langs die gewone wegen voltrekt zich dan toch maar het wonder van God.
Van die God, die het licht roept in de nacht.
En reken maar, als God het licht roept, dan gaat het licht ook schijnen.   AMEN.